

ASHA ARCHIVES 3680

[illegible]

[illegible]

यामं च यवायं च न च न मरणाति च न्वरमुते न सेवे ॥ वनोवलवा वेत ॥ २३ ॥ पूर्वमा
युः परिक्षेत शोभं नु नैष जं मतायुरौ सधं यथेति ॥ २४ ॥ अथ च्वरेर
सः सतोमं ॥ २५ ॥ सोषतां च यवे सुल्पा शर्तं न मत्तं पिता भूयो भूयो मदेयं तं त्रिरा
नं वः लोदेयः ॥ २६ ॥ केरा न ता दे ॥ तं वी ॥ देहा का मत्तं वं ता का ध्यं प ॥ त प्रदिष्टं ॥
महै वोग्रहं ॥ यद्यो ज्वर तु पिता धिक्वे मर्धितो ॥ च दद्यात् ॥ २७ ॥ इति उक्त्वा नमजरी रसः ॥
अद्यात्ता म ॥ २८ ॥ मुद्र फेरा हिं गुला गंधं प ॥ म च यामं ॥ न व च्वरे वः ज्युगं त्रिधरु ॥ २९ ॥
ता यं च्वर धूमकतः ॥ ३० ॥ इति च्वर धूम केतुरसः ॥ शुद्धः भूते निषं गंधः ॥ ३१ ॥
तं ॥ च्वरी पीजनी ॥ रा रा स्य सर्वे भ्यो हि गुणा प्रवे ॥ ३२ ॥ ॥ ३३ ॥ च्वर धूम केतुरसः ॥
प्रयत्नं तज ॥ च्वरी रके ॥ च्वरी गुं ॥ यो निमत्तं ॥ ३४ ॥ आर्द्र वत्स ॥ च्वरी स्य ॥ ३५ ॥
दोष ॥ च्वरी रके ॥ च्वरी गुं ॥ यो निमत्तं ॥ ३६ ॥ आर्द्र वत्स ॥ च्वरी स्य ॥ ३७ ॥
सर्वथा ॥ ३८ ॥ च्वरी रके ॥ च्वरी गुं ॥ यो निमत्तं ॥ ३९ ॥ आर्द्र वत्स ॥ च्वरी स्य ॥ ४० ॥

॥ २ ॥

गोरसावुशुद्धाहैलेपः ॥ ३१ ॥ मिवाः ॥ भाकारकरभोगंधः कटुतैलेनशोधितः ॥ ३२ ॥ फलाति
चेन्दवारुणाश्वतुभा ॥ ३३ ॥ एकत्रमर्दयेचूर्णमिद्रवारुणाकारसैः ॥ ३३ ॥ माषोभि
तांवटीकृत्यादद्यात्सपोज्वरेबुधः ॥ द्वितारसावुपात्रेनज्वरघ्नीवटीकामता ॥ ३४ ॥ ज्वरघ्नीर
सः ॥ रसंगंधंचदरदंजैपालंक्रवर्द्धितं ॥ दंतीरसेनसंयोज्यवटीगुंजासिताहता ॥ ३५ ॥ प्रभाते
सितयासाईमसिताशीतवारिणाः ॥ एकेतदिवलेनैवानवज्वरहरीप्रवेत् ॥ ३६ ॥ द्वितीय
ज्वरघ्नीरसः ॥ रसोगंधोविषंशुंठीपिप्पलीपरिचात्रिचः ॥ पथ्याविभीतकंधात्रीदंतीविजंच
शोधितं ॥ ३७ ॥ चूर्णनेषांसमांशातांदोरापुष्पीरसैः ॥ ३८ ॥ वटीमाषत्रिभांकुर्याद्रक्षयेन्
तनेज्वरे ॥ ३९ ॥ नवज्वरहारीरसः ॥ पारदंगंधकंचैवविषंहेमवतीतथा ॥ पंचमंदतीवी
जंचक्रमवृद्धातिबोजयेत् ॥ ४० ॥ त्रिकृतीरेरावटीकाकतव्यामाषसंनिभा ॥ शीतलेनज
लेनैवनवज्वरहरामता ॥ एषालीलावटीनामालीलयाज्वरनाशिनी ॥ ४० ॥ लीलावटी
रसः ॥ शुद्धंस्तंविषंगंधधूर्तवीजंत्रिभिसमं ॥ चतुर्णादिगुणोषं चूर्णगुंजादयो

नितं ॥ ४१ ॥ आर्द्रकस्य रसै किं वा जंवीरपरसै युत ॥ महाज्वरां कुशो नाम्ना सर्वज्वरविनाशनः ॥ ४२ ॥
२ ॥ स्वाहिकं द्वाहिकं च त्राहिकं च चतुर्थकं ॥ विषमं वा त्रिदोषं वा ज्वरं हंति तत्रां सयः ॥ ४३ ॥ मा
हाज्वरां कुशरसः ॥ सूतं गंधं विषं चैव टंकं च मत्तः शिला ॥ एताति टंकं मात्राणि परिचल्य
ष्टकं ॥ कटुत्रयं टंकं षट्कं खल्वेक्षिणा विमृश्येत् ॥ रसस्या सकुठारो यं स्वासः सर्वज्वराप
हः ॥ इति स्वासकुठारो रसः ॥ दारुमया शिरवीजं वा रसकं च पृथक् पृथक् ॥ टंकश्या तु मा
नगृहीत्वा कतकद्रवैः ॥ ४५ ॥ मर्दयेत्त्रिदिनं कार्पावीचतकमात्रया ॥ परिचैरके विंशत्य
शपभिस्तुलशीदलेः ॥ ४६ ॥ एवादेद्वटी द्वयं पथ्यं दुग्धं मत्तं सशर्करं ॥ तरुणां विषमं जीरां
हन्या सर्वज्वरं क्वं ॥ ४७ ॥ ज्वरां कुशः ॥ नागरं कर्पूरां जं स्यात्कर्षमात्रं च टंकं ॥ परिच
साईकं कर्षमात्रं दग्धं तराटकं ॥ ४८ ॥ ज्वरं कर्षं चतुर्धा सवने कचूरा येत् ॥ रसो
हताशना नाम्ना खाद्ये ॥ ज्वरं हंति तत्रां सयः ॥ भुद्वजैपाल टंकं तु कडी टंकं द्वयो
नितं ॥ गौरिकं टंकं मेव ॥ इत्यादिरेता मर्दयेत् ॥ ४९ ॥ कलापशुद्धशिकार्पावीचिकां तं

भक्षयेत् ॥ शीतलेन जलेनैवावटी जीर्णं ज्वरापह ॥ ५१ ॥ जीर्णं चर घ्रीवटी ॥ द्विभागात्तले
नहतं च ता म्रं रसं च गं ॥ ५२ ॥ नीरमाशु ॥ विषं च मंचदिगुरां च ता म्रं त्रिशासवा रेतां दि
वाकरां शो ॥ ५३ ॥ विमघैरिष्टस्वरसेन चूर्णं गुंजक दत्तं सितया समेतं ॥ ज्वरां कुशो यं
विसुंदराख्यो ज्वरातिहत्यष्टविधां समुगां ॥ ५४ ॥ रवि सुंदर ज्वरां कुसरसः ॥ विमर्दिता
भ्यं रसगंधकाभ्यां नीरेण कुर्यादिह गोलकं तं ॥ भावेन वीने विनिवेत्त पश्चात् होलस्योप
रिक्ता म्रपात्रं ॥ ५५ ॥ सार्द्धं मुहुत्तं विनिहृद्य चातुर्ध्रुपयेद्दीपकं शानुतातं ॥ अधस्ततः सि
द्यति पर्यटीयं नवज्वरारण्यकं शानुमघ ॥ ५६ ॥ विलिप्य पूर्व रसनां तालुदेन च सिन्धु
द्रव जीरकाद्रेः ॥ वल्लोमिता माईकतोय मिश्रामे तं त्रियो ज्यस्य गपेत्यटेन ॥ ५७ ॥ घर्मो ह्म
वावदत्तः परं च तक्रोदतं पथ्य निहपयो ज्यं ॥ कुर्यादिना तं त्रितयं ददीक्षं ज्वरस्य शब्दापि
तदा भवेत्किं ॥ ५८ ॥ इति नवज्वरारण्यकं शानुपर्यटीरसः ॥ रसार्द्धं वपलाभयाः स विष
तिंदुगंधोपतत्रिचुत्कटुकरोहिणी विमलदंति वीजा समाः ॥ विभाव्य नववज्रिजेपयसि

प्राक्षिके चाशये अगात्रितयउं वज्वरयुता नमुं वज्वरतः ॥ ५८ ॥ इति वैलोक्य उं वररसः ॥ रसंगंधं
ताग्रं च मृतं ताग्रं कटुत्रिकं ॥ त्रिकला जयपालं च दोरा युष्मदीदलद्रवैः ॥ ५९ ॥ संचुष्य यानं
ग्राभ्यां शोषयेदातपेरवे ॥ हिरक्तिरेकरक्तिर्वा दीयते स्य यथा बलं ॥ ६० ॥ ज्वरमष्टविधं
मजीतां सामवातकं ॥ हिक्का हलीमकं हन्या चिंता ॥ रसस्य ये ॥ इति चितामणि रसः ॥ रसाल
रविगंधकाम्रजयपालनिष्कापृथक्समाक्षिकशिलंतदधटंकवद्रिजैः ॥ विभाज्य सुचिरं र
सैः सविषतिष्ठ युगमं ज्वलज्वरोपशान्ति रसोपमुदितलु मृत्युं जयः ॥ ६१ ॥ इति मृत्युं जयरसः
रसोगंधः कलां मूलं वसं जयपालकं ॥ ज्योषं च वारा लवणं वे वे च दलं वा सिद्धे ॥ ६२ ॥
तां वलरागतो मर्षे दितं तां वलय ॥ ६३ ॥ ज्वरं हि तां वे र ॥ के यो चितं ॥
६४ ॥ मद्यज्वरे संनिपाते ददं तां मुं ॥ मुं ज ॥ आरोग्य रागी नामा ये रस परमदुर्लभः
॥ ६५ ॥ इति आरोग्य ॥ गीर ॥ यथा शास्त्रं त्रिमी ॥ यथा व्याधिचिकित्सितं ॥ नशामं
यातिये जोगास्ते ॥ ६६ ॥ कर्मविशेषकमाह ॥ गुरोस्तुत्याभिगमः

विदेषसर्प्यमारणं ॥ परहस्ते शकरो चत्वारो ज्वरहेतवः ॥ ६६ ॥ अथ ज्वरहेतवः ॥
धैव जायते विविधज्वरः ॥ ज्वरो महाज्वरश्चैव रोध्वैश्च वने वने ॥ ६७ ॥ अथ ज्वरहेतवः ॥
पुचकार्ये पुसततं कोपवान्नरः ॥ उष्णज्वरो मिमृतस्त्यातस्या ॥ ६८ ॥ अथ ज्वरहेतवः ॥
थत दोषशोतये माह ॥ रुद्राभिषेचनं कुर्यात्सहस्रवत्सजले ॥ उष्णज्वरो पशोः पथे
वास्त्राणां भोजयेत्पुमि ॥ ६९ ॥ ज्वरे रुद्रजपं कुर्यात्पुनराह रुद्रं महाज्वरे ॥ महारुद्रजपे दो
ध्वैश्च वेतद्वयं जपेत् ॥ ७० ॥ यातिकादिज्वरे रसा माह ॥ समभागं च संग्राह्यं पारदात्
तगंधकं ॥ जातीफलं च भागाद्द्वे त्वा कुर्याच्च कज्जलि ॥ ७१ ॥ सर्वाङ्गं मागधी चूर्णी रसवे
क्षित्वा विमर्दयेत् ॥ शीतज्वरे संनिपाते विस्तृया विषमज्वरे ॥ ७२ ॥ जीरो ज्वरे च संनिपाते
शिरो रोगे च दाहरो ॥ योजयेद्दोषं जसम्यगसः स्वहृदभैरवः ॥ ७३ ॥ शिरो रोगे दाहरो च अ
ङ्गस्य द्रवेणानु ॥ शीतज्वरादी सर्वेषु महि वल्ली युतं भजेत् ॥ ७४ ॥ इति स्वहृदभैरवरसः
तुल्यांश्च चूर्णीयेत्स्वलेपि पालिहिं गुलं विषं ॥ द्विगुं जमधुन देयं वातज्वरनि ॥ तमे ॥ ७५ ॥

इति हिं गुले श्वरसः ॥ पारदं गंधकं चैव विषं तुल्यं चित्तं दयेत् ॥ यामदयंततः खल्वेवावताम्यै कर्षि
शक्तिः ॥ १६ ॥ सिंदुवारसैर्नैव दातव्या श्वपयत्नतः ॥ गुंजातुलीयभागां तु दातव्यां तरुणो ज्वरे ॥ १७ ॥
तैलं शिरशिदातव्यं मुद्गे गो जायते यदि ॥ तक्रं च गाययेत् ॥ उद्देगस्यति वृत्तये ॥ १८ ॥ रसास
जप्रचंडो यं भिषग्भिः परित्यजितः ॥ राजप्रचंडे ॥ रसास गंधकं कलाविषोषगादं तीवीजक
फलमुपेत रसाई ॥ मर्द्यमार्द्रकजलैरथ माषंत ॥ रसयुग्ज्वरमोदि ॥ १९ ॥ ज्वरमोदिर
सः ॥ शुद्धसूतं समं गंधमृतं स्वर्णाभ्रताम्रकं ॥ प्रत्येकं सूततः ॥ यस्यासूतं दं मृतलोहकं ॥ २० ॥
लोहाई मृतवैक्रांतं मर्दयेद्गुं जैद्रवैः ॥ पयोटीरस इत्या ॥ रितं प्रादयेत्पथकं ॥ २१ ॥ शि
ग्रवासकं तिगुंडिवचासोमातिभृगजैः ॥ शुद्धा ॥ यस्या ॥ गुं ॥ प्रत्या ॥ यत्तिक्तकैः ॥ २२ ॥ क
न्याद्रवैश्च सभान्यं प्रतिद्रावैस्त्रिधास्त्रिधा ॥ रसास ॥ पुपुटेया च ॥ तं स मुद्गे रसास ॥ २३ ॥
अयं नवज्वरे दद्यात्माषमाचरस्यनु ॥ रुखाधा ॥ यकसं मिश्रमु ॥ २४ ॥ रे मये ॥ २५ ॥
अयं रत्नागिरी तामरसो यो गस्य ॥ शह ॥ क ॥ रत्नागिरी रसास ॥ शुद्धसूततथा ॥ २६ ॥ ह ॥ २७ ॥

शकं॥ मरिचं पिप्पली विश्वं समं भानि चूरीयेत्॥ ८५॥ अर्द्धभागं विषं दत्त्वा मर्दयेद्दासरद्वयं॥
 भृगवे रानुपातेन दद्याद्गुं जाद्वयं भिषकः॥ तव ज्वरे महा चोरे वा ते संग्रहणी गदे॥ तव ज्वरे भ
 सिं होयं सर्व रोग प्रयुज्यते॥ ८६॥ तव ज्वरे भसिं हरसः॥ शोभो कंठ विभूषणं समरिचं हैत्ये
 दूरं तं रविः पक्षौ सागर लोचनं शशि युतं गा गो विर्क संख्या न्यत॥ खल्वेतत्तव रमर्दितं र
 विजलैर्गुं जैक मात्रं भवेत्सिद्धो यं ज्वर दंति दृष्यं दलनः पंचाननो यरसः॥ ८७॥ पथ्यं च
 देयं दधितं कृमि त्तं सिंधुस्थं पथ्यं सितया समेतं॥ गंधा तुले पोहि मतो यपाते दुग्धं च दे
 यं शुभ डाडि मी च॥ ८८॥ पंचानन ज्वरां कुश रसः॥ ताम्रं गंधं रसं श्वेतं स्यं दामरिचं यत्
 त॥ समी नपि त्तं जै पालं तुल्याते कत्र कारयेत्॥ ८९॥ गुं जा चतुष्टयं चास्य तव ज्वर हरं मतं॥
 ज्वरां कुशः शनि पात भैरवो यंधु का धितः॥ ९०॥ सहोष नाथ गदी तसिद्धौ घादा गतोरसः॥
 ९१॥ सनि पात भैरव रसः॥ शुद्धं चोकरं शुद्धं च मशतुलंति मारुति नारिरजता वसे बहु माप
 ति फुट्ग लोले कार वलु मन्ता चले रमनः॥ शिला च विमला ता तथा टंक रं शुद्धि दक्ष

